

Gottfried Hornig (1927-2010)

Gottfried Hornig föddes 1927 i Friesland i det tyska Schlesien, där hans far var bekännelsepräst och sedan biskop i Görlitz. Hornig studerade i Erlangen och Basel och promoverades i Erlangen för Paul Althaus. Han kom sedan att fortsätta sina forskningar i Lund och hans studier i systematisk teologi för Ragnar Bring ledde fram till en doktorsavhandling med titeln *Die Anfänge der historisch-kritischen Theologie. Johann Salomo Semlers Schriftverständnis und seine Stellung zu Luther*. Temat var välvalt och av betydande intresse, eftersom Semler (1725 – 1791) som professor i Halle utövade ett stort inflytande som företrädare för upplysningstidens teologi med begynnande kanonkritik och andra uttryck för moderniteten, samtidigt som han sökte bevara och nygestalta arvet från Luthers reformation. Kanske just denna förmedlande position gör Semler till en både språkligt och innehållsligt ovanligt svårläst författare. Gottfried Hornig var en mästare i att med ett klart och lätt förståeligt språk och med en saklig bedömning ge en tolkning av Semlers teologi. Hornig studerade även religionsfilosofi och gav ut en undersökning av den analytiska filosofin, *Wort und Handlung* 1966.

Hornig förberedde sig för ett lektorat i Sverige, då han 1963 kallades till professor vid det nygrundade universitetet i Bochum (Ruhrområdet). Här fick han som direktor leda uppbyggnaden av den evangeliska fakulteten, både dess organisation för forskning och undervisning och dess seminariebibliotek. Det var ett arbete med stora initialsårigheter men kröntes med stor framgång. Hornig själv övertog undervisningen i systematisk teologi, som enligt tysk sed omfattade också den nyare tidens teologihistoria.

Även som emeritus fortsatte Gottfried Hornig sina Semler-forskningar och gav 1996 ut arbetet *Johann Salomo Semler. Studien zu Leben und Werk des Hallenser Aufklärungstheologen* (Tübingen). Detta arbete kan med skäl betecknas som standardverket över Semler. Det omfattar både en biografi, en genomgång av huvudfrågorna i teologin med betoning av hans relationer till reformationstiden och till pietismen, som ju särskilt i det dåtida Halle spelade en viktig roll. Verket avslutas med en bibliografi över

Semlers författarskap och en förteckning över disputationerna under hans ledning.

Till Hornigs 65-årsdag utgavs en omfattande festskrift, *Theologie und Aufklärung* (Würzburg 1992), som i de olika bidragen ger en mångskiftande belysning åt den i teologin mycket omstridda period, som kallas upplysningen.

Brytningen mellan reformationstidens teologi och moderniteten, som Gottfried Hornig ägnade en så stor del av sina forskningar åt, är av aktualitet också i våra dagar. Hans andra bok om Semler kan här tjäna som en historiskt tillförlitlig och lätt tillgänglig introduktion.

Bengt Hägglund